

és más helyre, más és más légkörre emlékeztetnek. Van Budapestnek párizsi, londoni, berlini, bécsi, konstantinápolyi részlete is, s ha az árnyalatokat nagyon firtatjuk, sok más nagyváros és kisváros légkörére bukkanunk egy-egy tér vagy utcarészletnél, s van egy kedves, mulatságos utcája a II. kerületben, ahol pontosan megtaláljuk a vidéki magyar kisvárost.

Ez az utca a Petrezselyem utca. (A címe is milyen vidékies.) Mindössze negyven lépés hosszúságú zsákutcácska, s bogárhátú, apró házacskaival, zöld zsalugáttereivel, kiskapuival és kiskertjeivel hű képét adja a magyar vidéknek. Olyan ez az utcácska, mint valami „mintautca”. Annak idején, az 1896-os világkiállításon a magyar falvakat mutatták be ilyen „mintában”. Akinek nincs módjában vidékre utazni, itt hamisítatlan magyar levegőt szívhat, s ajánljuk az idegenvezetőknek, hogy mutassák meg a külföldieknek is. Bizonyára nagyon tetszik majd nekik.

1934. április 24., kedd, 6. old.

Körkép és korkép

Egyik utcai fülkében egy férfi telefonoz. Miután elvégezte a beszélgetést, nyugodtan helyére teszi a kagylót, és ki akar jönni a telefonfülkéből. Igen ám, csakhogy nem lehet. Az üvegajtó megmakacsodott, bezárult. Nem képes kinyitni és ott hápog, kapkod levegő után, mint szárazra dobott hal. Kétségbeesetten próbálja feszíteni az ajtót, de az nem enged. Csapdába került. Elhagyatott könyék, nem sok járókelő sétál arra, de azért néhányan mégis összeverődnek, és próbálják kiszabadítani a kénytelen foglyot szorult helyzetéből. Az ajtó nem enged.

Közben valaki – nyilván ismerős – elszaladt a fogoly feleségéért, hogy értesítse a „szerencsétlenség”-ről. Az asszony dúltan-ziláltan rohan az esemény színhelyére, s ki tudja miféle gyermekkori rossz emlék hatása alatt, valósággal idegrohamban, sírva, zokogva döngeti a bezárt ajtót. Már a gyerekek is ott jajgatnak körülötte. A drága, vastag üveget senki se meri betörni. Mi lenne, ha meg kellene fizetni a kárt? A fogoly kiabál, integet, de egyet-

len hang sem hallatszik ki abból, amit mond. Már egész csődület van körülötte. A távolból lassú, méltóságos léptekkel közelít egy rendőr.

Most felöltő és kalap nélkül, dús hajú, kis fekete bajszos fiatalember megy arra. Egy pillanat alatt megérti a helyzetet. Elmosolyodik, könnyedén utat nyit magának a béméskodók között, zsebébe nyúl, kiveszi zsebkését, s egyetlen – alig észrevehető – mozdulattal, a zsebkés segítségével kinyitja az elvarázsolt üvegajtót. Olyan az egész, mint valami bűvészmutatvány. A közönség a bámulat cc-jeit hallatja. Csakhogy meg nem tapsolják.

Az üvegkalitkába zárt fogoly azonban, most hogy váratlanul kiszabadult, hirtelen, valami sajátságos félreértés folytán dühösen förmed kiszabdítójára, s csaknem tettleg is bántalmazza. Felesége alig bírja lefogni. A fiatalember mosolyog. Nagyon értelmesnek látszik. A mai kor gyermeke. Elnéző fölénytel tekint az idősebb nemzedékre. A kiszabadult férfi is most elröstelli magát, bocsánatot, köszönetet hebeg. A nézők sorában egy-két „éljen” hallatszik. Az utca közönsége hálás. Tíz percig egészen jól elszórazottatták.

•

Kislány mondja:

– Délelőtt a Szemüveg utcában voltunk apukámmal.

A Semmelweis utcát hallotta így magyar szavakhoz szokott fülecskéje.

A társaskocsi egyik kalauza pedig ezt kiáltotta:

– Szemelvész utca, szakaszhatár.

•

A napokban láttuk Chaplint egy ferencvárosi mellékutcában. Nem ő volt, de pontosan úgy festett.

Ugyanolyan „csónak”-cipőt, harmonikás nadrágot viselt, s fekete szeme, dús, fekete szemöldöke ugyanolyan mulatságos dinnyekalap alól kandikált ki.

Szerettük volna megszólítani és közölni vele ezt a bámulatos hasonlóságot. De nem tettük meg, mert kegyetlennek éreztük. Hátha nem is tudja, ki az a Chaplin, és rosszul esnék neki, hogy valaki, azért, mert olyan mulatságosan toprongyos, mint ő, milliókat keres.

Húsz fillért adtunk neki és továbbmentünk. Bamba csodálkozással meredt ránk. Ugyanazzal a kedves bambasággal, amin már annyit nevettek az emberek, az ő hasonmásának.

Mi ezúttal nem neveltünk.

1934. május 5., szombat, 4. old.